

Submission 38

Enkele kwesties van vertalen van jeugdliteratuur

Orsolya Varga

Eötvös Loránd Universiteit (ELTE), Budapest, Hongarije

Het vertalen van jeugdliteratuur is van fundamenteel belang, het maakt immers wel degelijk uit met wat voor teksten de toekomstige generatie socialiseert. In mijn bijdrage maak ik een samenvatting van wat literaire vertalers en vertaalwetenschappers denken over het vertalen van jeugdliteratuur, en probeer antwoord te geven op de volgende vraag: In hoeverre wijkt het vertalen van jeugdliteratuur af van andere vertalingen? De twee basisstrategieën van vertalen zijn uiteraard net zo relevant op het gebied van jeugdliteratuur als bij andere vertalingen. Ongeacht of de vertaler eerder de brontekst of de doeltaal-lezer voor ogen houdt, moet hij/zij in het fijnmazige net van loyaliteiten manoeuvreren, zodat er iedereen tevreden wordt: de auteur, de jonge lezer, de ouders, de leraar, de uitgever, de criticus, enz. Maar kan (of moet) een vertaling überhaupt voldoen aan alle criteria? Volgens mijn veronderstelling hebben vertalers – ook op druk van de opdrachtgevers – de neiging om realia of culturele referenties vaak naturaliserend over te zetten zodat het jonge publiek zich meer thuis voelt bij het lezen of kijken (als het over toneelstukken gaat) van buitenlandse literatuur.

Op basis van een aantal casestudies en mijn eigen ervaringen als literair vertaalster streef ik ernaar om enkele problemen van het overzetten van jeugdliteratuur in kaart te brengen en een kijkje te geven in het atelier van vertalers. Daarbij wordt aandacht besteed aan de volgende talige, culturele en individuele aspecten: rol van slang, vertalen van humor en woordspellen, vertalen van (pratende) namen, taboe-thema's, de rol van de opdrachtgever, en zelfcensuur.